

JERZY SUCHTA

Wyższa Szkoła Informatyki i Ekonomii TWP w Olsztynie

Rozważając wpływ urbanizacji i semiurbanizacji na obszary wiejskie Autorzy referatów wyakcentowali skutki, jakie występują na tych terenach głównie w strefie ekonomicznej i społecznej. W związku z tym na przykładzie omawianych województw wskazano m.in. wzrost liczby małych i średnich przedsiębiorstw, rosnącą liczbę osób utrzymujących się z pracy poza rolnictwem, powiększające się ujemne saldo migracji, odrodlnienie terenów wiejskich oraz utratę dominującej funkcji rolniczej. Z kolei rozważając funkcję społeczą podkreślano postęp w odniesieniu do infrastruktury komunalnej, w tym zwłaszcza sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, jak również ogólną poprawę warunków życia ludności oraz wzrost poziomu wykształcenia.

W referatach nie wyakcentowano jednak tych zmian, jakie powstają na obszarach wiejskich objętych urbanizacją, które dotyczą stanu środowiska przyrodniczego i ochrony przyrody. Istotnym miernikiem tych zmian może być w szczególności wzrost emisji pyłów i gazu, a także narastająca ilość ścieków nieoczyszczonych. Natomiast w odniesieniu do zmian w dziedzinie ochrony przyrody duże znaczenie mają tendencje spadkowe, jakie mogą dotyczyć powierzchni lasów i zadrzewień, obszarów prawnie chronionych, jak też rosnącej powierzchni nieużytków.

W kontekście analizowanych przez Autorów efektów wpływu urbanizacji i semiurbanizacji na obszary wiejskie celowe byłoby dokonanie całościowej oceny pozytywów i negatywów tego procesu, co można by przeprowadzić z wykorzystaniem analizy SWOT (*Strengths, Weakness, Opportunities, Threats*). Analiza ta obejmuje cztery składniki, które wskazują na mocne i słabe strony badanego procesu oraz wynikające stąd szanse i zagrożenia.

Bazując na informacjach zawartych w przedstawionych na konferencji referatach już wstępnie można wskazać, że w ramach mocnych stron procesu urbanizacji i semiurbanizacji obszarów wiejskich znalazłyby się np. takie czynniki, jak wzrost kapitału ludzkiego, wzrost przedsiębiorczości, rosnąca innowacyjność produkcji, czy też narastająca liczba funkcji pozarolniczych.

Wskazując natomiast na słabe strony, jakie można wiązać z omawianym procesem, należy w szczególności zwrócić uwagę na proces starzenia się ludności wiejskiej i narastającą migrację, wzrost odłogów i ugorów, jak też postępującą marginalizację rolnictwa.

Natomiast główna szansa dla obszarów wiejskich, wynikająca z rozszerzającego się procesu urbanizacji, to wielofunkcyjny rozwój tych obszarów oraz poprawa warunków życia zamieszkałej tam ludności.

Z kolei jako zagrożenie należałoby wymienić postępujące odrośnienie terenów wiejskich, antropopresję czy też zanieczyszczenie środowiska przyrodniczego.

W związku z wymienionymi wyżej elementami analizy SWOT, wnioski wynikające z procesów urbanizacji i semiurbanizacji obszarów wiejskich w omawianych, przez Autorów województwach byłyby z pewnością zróżnicowane, co wynika z odmienności ekonomicznych, społecznych i przestrzennych tych obszarów.